

ARTIGA ²

ABRIL
2007

REVISTA D'ART I PENSAMENT CONTEMPORANI

EXPOSICIÓ EN PORTADA

EN VENDA

MANEL MARGALEF

□ **TEMA DE FONTS:** QUÈ CAL FER PER PROJECTAR UN ARTISTA?

UN ALTRE COP, A BUSCAR-SE LA VIDA

// CARLES GUERRA

Venim, com a mínim així va ser en el meu cas, d'una època en la qual la carrera de l'artista es feia de ple en l'àmbit del mercat. Als anys 80 el mercat era l'escola. Artistes com Miquel Barceló, que van arribar a adquirir l'estatut d'icones, s'ufanaven d'haver passat ben just un parell de mesos per la universitat. L'èpica de l'artista jove consistia en introduir-se a les galeries i els circuits comercials. Quan la qualitat resultava difícil de jutjar (recordem que vivíem sota el dictat postmodern d'un relativisme absolut) el judici final procedia de la rendabilitat econòmica de l'art. O, si més no, de la seva capacitat per circular com a valor de canvi. D'aquí que les revistes d'art i la immensa quantitat de catàlegs publicats sovint amb diners públics, es veiessin com a eines imprescindibles per animar la publicitat del sistema. Aleshores la democràcia era jove i l'art també ho havia de ser. Ésser reproduït equivalia a existir.

Amb un panorama com aquest, l'autoritat del món de l'art estava en mans dels galeristes. Els seus noms s'escriuien amb purpurina. No obstant això, l'horitzó d'aquest sistema era molt pobre. Tot el que desitjaven era vendre i, per vendre, calia subministrar objectes, productes que entressin al mercat, sense importar quin revestiment els fes més atractius. El relativisme postmodern, per tant, no era ontològic (tant de bo ho hagués estat!), era demagògic! I la resta és una història prou coneguda. A la mínima crisi tot s'ensorra.

Jo recordo que aleshores, si deies que eres artista

i crític a un galerista, era com esmentar un tabú. Automàticament pecaves d'una falta d'ètica professional. La divisió del treball era sagrada. Calia respectar-la com a garantia d'un sistema comercial, on el crític posava una mica de tensió a l'avorrida lògica del mercat i distreïa de la veritable autoritat que ostentava la galeria. Llavors l'estudi de l'artista feia el paper d'origen de tot plegat, una font pura de valor que la galeria pervertia (només per necessitat!) a fi de fer una mica més sociable el treball de l'art.

Però aquest conte no va durar gaire. En un context de precarietat econòmica els artistes van entendre que tot sacrifici romàntic per accedir al mercat deixava de tenir sentit. Seríem pobres, però no pas uns beneïts. La manca d'expectatives comercials va permetre endevinar altres formes de producció menys lligades al valor de l'objecte. Aspectes considerats marginals en l'anterior esquema van començar a prendre relleu. Tal vegada el primer símptoma d'aquell trànsit va ser la substitució de Miquel Barceló pel banquer Mario Conde, com a referent. Per sort els artistes que aviat es consideraven empresaris de si mateixos no van acabar a la presó. Però el canvi ja estava en marxa. I si voleu una informació més detallada del procés només cal que llegiu el totxo que van redactar dos sociòlegs francesos. Un d'ells, Luc Boltanski, germà de l'artista amb el mateix cognom, i l'altra: Ève Chiapello. El llibre en qüestió es titula *El nuevo espíritu del capitalismo*.

Així doncs, l'artista passa de ser una excepció en les formes de treball dominants a la societat, per convertir-se en un model d'empresari: aquell que és capaç de mobilitzar capitals nous, insòlits

i immaterials; aquell que és capaç de generar benefici allà on no el prometen. Al capdavant, però, tornem a l'economia. La qual cosa ens ha d'advertir que la veritable transformació és la que ha apropiat la cultura, l'economia i la política fins a fer-les indiferenciables. Quan algun artista es presenta com a artista polític cal desconfiar d'ell, ja que tothom és polític per defecte. Es vulgui o no. I fins i tot els gestos més lligats a l'afectivitat són assumits per l'economia com a senyals de treball. L'artista que avui intenta mantenir-se al marge d'aquesta confluència és el que semblarà més ingenu i romàntic. Tot i que, seguint la lògica que adopta el valor en el món de l'art, potser sigui aquest el que demà tindrà protagonisme. Avui és excepcional i marginal mentre que demà pot arribar a ser model. En resum, la flexibilitat és l'única qualitat que els artistes no poden ignorar. Però sigui com sigui, i com deia Adorno, l'art continuarà sent un àmbit de llibertat oposat a altres de llibertat més limitada, i això cal explotar-ho. Sobretot abans que altres ho facin. Per això, l'expressió «buscar-se la vida», tan sovint lligada a la figura de l'artista, avui té un sentit renovat.

Per descomptat, les galeries seguiran existint, i tant de bo que ho facin per molt de temps. Però la mercaderia ha mutat substancialment. L'artista encarna el valor amb la seva persona, per això la seva presència a certs espais urbans fins i tot es contempla com un instrument per catalitzar un valor latent. La seva vida contagia l'economia d'entusiasme. I prou que ho saben alguns.

EL PONT DE LES PUNXES

// ASSUMPTA ROSÉS

El Roger Conesa, un jove molt de donar-li tombs a les coses em va preguntar: **Què s'ha de fer per ser un artista?** Era una pregunta trampa que ningú no pot respondre, però amb tota ingenuïtat ho vaig fer, emprant un to de moralina molt poc a l'ús de la postmodernitat, del nostre entorn de liberalisme salvatge i globalització galopant. Repeteixo més avall el que li vaig escriure i que ell va posar en un catàleg, amb d'altres opinions i uns fotomuntatges on parodiava alguns «Disparates» de Goya.

Voler ser un artista, no és el mateix que voler ser un artista d'èxit, reconegut, si pot ser en l'àmbit internacional. Però, una cosa porta a l'altra i la pregunta: **Què cal fer per projectar un artista?**, té respostes iguals i respostes diferents a l'anterior. Cal afegir a la resposta, la conveniència del marketing:

títols, beques, currículums, catàlegs, webs i DVD. I, sobretot, l'adopció d'estratègies subtils que permeten passar filtres invisibles i estrictes: una paraula o acció fora de lloc i el nou artista surt disparat a l'espai ingràvid i accelerat que el despatxa fora del circuit.

La realitat ens diu que, amb el progrés econòmic i l'accés a la cultura, hem aconseguit que molts vulguin ser artistes, que molts fabriquin o projectin productes amb aquesta intenció. Però socialment no calen gaires artistes d'èxit. El mercat i els circuits culturals en tenen prou amb uns pocs. Per tant, només queda creuar aquest pont de les punxes amb molta cautela o amb molta ingenuïtat.

Això li deia jo al jove artista:
Deu haver-hi molts camins per arribar a ser artista. Algunes coses que em semblen convenients són:

- Creure que l'art existeix i que serveix per a alguna cosa important.

· Tenir confiança en un mateix i conèixer les pròpies capacitats.

· Ser persistent, ambiciós, tenaç, tenir capacitat de sacrifici, preparar-se tècnicament i intel·lectualment, ser lliure i independent. Tenir objectius i missions clares.

No és fàcil ser artista, no hi ha cap garantia de ser-ho; un artista total treballa per a ell mateix, és tan ambiciós que no es deixa enlluernar per paradisos, èxits, diners, fama o fracàs. Ha de tenir la pell dura i una estratègia a mitjà i llarg termini.

L'artista és ell i les seves circumstàncies. Potser té sort, es fa famós i ric, potser ha de ser un marginat o resulta una figura socialment grisa. La vida privada és una altra circumstància definitiva. La posició política i ètica depèn de cadascú.

Un artista no canvia el món però l'art potser hi fa alguna cosa.

ESPAIS PER L'ART CONTEMPORANI

// NÚRIA SERRA MEDINA

En un moment en el qual artistes, pensadors i espectadors, demanen a Tarragona un Centre d'Art i Creació Contemporània, és necessari reflexionar sobre l'activitat que actualment gira al voltant de l'art contemporani a la nostra província. Premis, concursos, galeries, sales d'art i museus aposten per un art de noves tendències, per artistes emergents o consolidats, evidenciant el constant augment de l'oferta i la demanda.

Un dels exponents en art contemporani és el Tinglado 2 del Moll de Costa, gràcies a la projecció exterior i a l'alt nivell de les exposicions s'ha convertit en un referent a escala internacional. L'Antic Ajuntament i l'Antiga Audiència també han adquirit progressivament un paper en la difusió d'artistes i creadors. El Museu d'Art Modern de la Diputació de Tarragona no és només una institució que conserva, estudia i difon el seu patrimoni, sinó que fa una aposta per la creació contemporània. Altres espais com els Serveis Territorials de Cultura a Tarragona de la Generalitat de Catalunya, el Pati del Rei Jaume I de l'Ajuntament de Tarragona, el Vestíbul del Teatre Metropol o el Pati del Palau de la Diputació de Tarragona, acullen treballs de diferents artistes. Dues entitats bancàries com són Caixa Tarragona i La Caixa, deixen sentir el seu desig de promoure l'art i donar-lo a conèixer mitjançant les respectives fundacions.

L'Aula d'Art de la Universitat Rovira i Virgili té l'objectiu de fer una aportació a la vida cultural de la pròpia universitat i a la seva projecció exterior. Les Escoles d'Art de Reus, Tarragona i Tortosa són el bressol de nous creadors.

Recentment, i gràcies a una mostra d'art al carrer com és Display, s'ha apostat per apropar l'art contemporani a l'espectador tarragoní. L'Arxiu Rosselló Tàrraco, Pep Escoda Espai, Llac Sala d'Exposicions o Mvsevm cafè són espais d'iniciativa privada que es converteixen en refugis per als creadors.

La ciutat de Reus és un gran centre de representacions artístiques, essent les arts escèniques el seu tret més característic. Tot i així disposa de diversos espais per l'art i un d'aquests és el Museu d'Art i d'Història de Reus que compta amb la Sala Quatre, dedicada a la fotografia i la Sala Reus, dedicada fins ara a l'art contemporani, a punt de ser substituïda pel Centre Cal Massó. El Centre de Lectura de Reus, compta amb la Sala Fortuny, que va ser un espai de diàleg per tal de propiciar la cultura contemporània.

Reus compta amb galeries que, des de l'àmbit privat, fan una aportació a l'art contemporani: la Galeria Anquin's, la Galeria Antoni Pinyol, la sala Artloft i la Galeria Contratalla.

A la ciutat de Valls és important el treball del Museu i la Capella de Sant Roc, que té com a objectiu apropar l'art més actual al territori.

L'Ajuntament de Cambrils compta amb la Sala Àgora, la Sala Àmbits i El Pati on conflueixen artistes de renom, exposicions institucionals i itinerants.

L'Ajuntament de Salou té la Torre Vella com a seu d'exposicions d'art, i l'Ajuntament del Vendrell, la Sala del Portal del Pardo per donar suport als artistes del territori.

El Museu de l'Ebre de l'Ajuntament de Tortosa, pretén delectar l'espectador amb les exposicions a la Casa del Pont del Mil·lenari. Per últim, una de les darreres iniciatives ha estat el Priorat Centre d'Art a Bellmunt.

EL FOMENT DE L'ART: PREMIS I CONCURSOS

La Biennal d'Art del Museu d'Art Modern de Tarragona, amb els premis Tapiró de pintura i Julio Antonio d'escultura, té una llarga tradició i està oberta als artistes de l'estat espanyol. Un altre esdeveniment important és la Biennal d'Art Ciutat d'Amposta, també d'àmbit estatal, o la Biennal de pintura d'Altafulla.

El Col·legi Oficial de Farmacèutics de Tarragona organitza la seva Biennal de dibuix. Cambrils convoca els Premis d'escultura, pintura i fotografia Vila de Cambrils, tres especialitats que tenen com a objectiu fomentar la lliure creació. Salou convoca el Premi Salou de Recerca Pictòrica. Valls organitza la Biennal d'Art. Premi Guash-Coranti, el Concurs Estatal de fotografia Ciutat de Valls, el Premi Pere Català i Pic i la Beca Agustí Guri de fotografia. Més concursos de fotografia són el Concurs de fotografia Vila d'Ascó, el Concurs de fotografia de l'Hospitalet de l'Infant o el Premi Pere Romeu de Torredembarra. El Vendrell celebra una Biennal de Ceràmica. Roquetes, el Premi de pintura Ciutat de Roquetes, Riudoms els Premis de pintura Arnau de Palomar i l'Ametlla de Mar el Premi de pintura ràpida.

Tots aquests concursos demostren l'activitat artística present a les nostres comarques i la voluntat de les institucions de donar suport als creadors. El foment de la producció contemporània a Tarragona és el reflex d'un territori en progrés, que té molt a dir a favor de les manifestacions artístiques contemporànies.

ESPAIS D'ART CONTEMPORANI (BARCELONA)

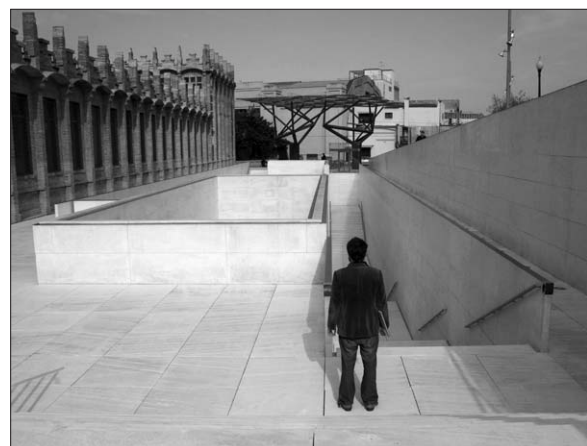
// FOTO IOLI VALSELLS I MIKEL MORLAS

Façana principal del MACBA Contemporània de Barcelona

Entrada de la Fundació Joan Miró

Accés de la Caixa Fòrum (La Caixa)

CAMBRILS APOSTA PER L'ESCULTURA URBANA CONTEMPORÀNIA D'AUTOR

// ELENA MARTÍ

Enric Pladevall exposa a la Sala Àgora, del 19 gener al 24 febrer de 2007, com a guanyador del I Premi d'Escultura de Cambrils.

A la Sala Àgora de l'edifici consistorial de Cambrils es va mostrar un recull de peces d'Enric Pladevall. Nascut a Vic, l'escultor té guanyat prestigi internacional amb quinze obres públiques de gran format a tot el món, a destacar la peça l'Arbre de la vida del CosmoCaixa a Barcelona.

BIAM 06

// IVAN FAVÀ VIVES

En la darrera dècada, les biennals d'art han proliferat i s'han convertit, tant a l'Estat espanyol com en un àmbit més global, en aparador de països i ciutats, i en cites indispensables per detectar les grans problemàtiques de l'art actual i, de retruc, de la nostra societat. En aquest context, la Biennial d'Amposta està lluny de l'espectacularitat d'esdeveniments culturals d'aquest tipus i entre els seus objectius no està marcar o definir tendències, ans al contrari, en un moment en què parlar de noves centralitats ocupa el debat de diversos àmbits de la nostra societat, la BIAM es presenta com un aparador de les tendències més recents de l'art, vistes des de l'ull sovint més calidoscòpic de l'anomenada perifèria.

Amb quasi vint anys de trajectòria, és el moment de valorar l'edició d'aquest any a la llum de les edicions anteriors, iniciades el 1989. La voluntat d'oferir una plataforma als creadors més joves i contribuir al debat general de l'art, des dels mitjans sempre limitadors amb què es treballa, han estat els objectius del premi i també dels seus jurats, que han aplegat representants de la crítica i artistes significatius d'aquestes dues dècades.

La BIAM sorgeix a finals d'una dècada que es va

En aquesta exposició l'artista mostrava algunes de les seves obres realitzades des del 1990 fins a l'actualitat. A més d'alguna obra en paper, hi havia escultures amb acabats llisos i siluetes ondulants. Plom, pedres i bronze, són alguns materials que utilitza l'artista en les seves obres, amb la fusta i el ferro com a predominants. Les escultures de Pladevall, amb diverses textures, mostren la relació entre l'art i la natura, una constant temàtica en la seva trajectòria artística.

Estela Falç és una obra pública de Pladevall a Cambrils. L'exposició de Pladevall es va organitzar per haver guanyat el I Premi d'Escultura de Cambrils, dotat en 40.000 € i lliurat a final de 2005. L'escultura guanyadora homenatja les víctimes del setge

caracteritzar per la manca d'estructures de suport a la creació, especialment en aquest territori. Per tant, des d'un primer moment ha acomplert la funció d'oferir als creadors que s'hi han presentat una primera plataforma important, no només premiant la seva creació, sinó també oferint-los la possibilitat de realitzar una exposició individual. És el cas, entre d'altres, de Carles Guerra (Amposta, 1965) o Manel Margalef (Amposta, 1963), guanyadors de les dues primeres edicions, actualment consolidats i en plena projecció: el primer com a artista, crític i comissari d'exposicions reconegut, i el segon amb la seva presència a galeries i fires fora del territori, entre altres a les darreres edicions d'ARCO.

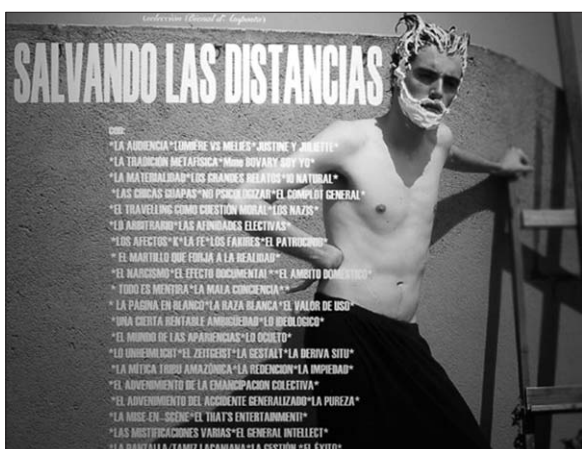
Una mirada transversal d'aquests anys també permet veure l'evolució dels llenguatges i dels discursos. Respecte a la dècada anterior, anys creativament efervescent i, alhora contradictoris, de moltes influències i predomini encara de la pintura expressionista, als noranta es dona una presència creixent dels nous formats —vídeo, fotografia, internet— en detriment de la pintura. Conceptualment s'imposa la reflexió i la redefinició de l'art, entenent l'obra com a espai especular de la realitat, de reflexió i de mutació. En aquesta dècada, com escrivia Manuel Oleveira a propòsit de l'edició de 2002, la biennial adquireix una funció prospectiva del present, dels seus conflictes i de les seves realitats, i el Museu

cambrilenc de 1640, sota les tropes de Felip IV. Estela Falç, s'ha instal·lat a la plaça del Setge, al costat del portal del carrer Major al nucli antic de Cambrils. Aquesta escultura, té forma de gran falç clavada a terra, amb l'obertura més tancada que l'habitual, i quatre orificis circulars de diferents mides foraden la fulla metàl·lica. Té tres metres de diàmetre i més de quatre metres d'alçada. L'obra d'unes tres tones, es va crear amb ferro oxidat que aguanta un mànec de fusta de bolondo a la part superior en diagonal. L'obra, malgrat les crítiques inicials per l'impacte visual sobre la muralla (reflectides a www.revistacambrils.cat -21 de març de 2006), s'ha adaptat al seu espai.

com a generador de manifestacions. El resultat: el perfil característic de la cultura contemporània. Són alguns exemples el posicionament crític davant la realitat en el cas d'Alfred Porres (Amposta, 1967); les geografies subjectives de la ciutat en el cas d'Eduardo Valderrey (Barcelona, 1963); les mirades introspectives i sobre la identitat; les paradoxes d'allò quotidià en les imatges de Gemma Clofent (Valls 1966) o la representació irònica i perversa de la violència a les obres de David Curto (Tortosa, 1972), alguns d'ells premi compra en les darreres edicions. I en darrer terme, el qüestionament de la mateixa obra d'art en Telmo Moreno (Salvando las distancias, obra premiada de la BIAM 06).

Amb un predomini creixent de l'ambigüetat i de la fugida d'allò explícit, com a millor manera de mirar el món, la BIAM 06 es reafirma en la voluntat del jurat que, amb la seva selecció, vol trobar creadors que generin discussió, que reflecteixin el seu entron social, i alhora intentar reconèixer tendències.

Passats els anys, i malgrat les dificultats, ha aconseguit assolir objectius, mantenir-se i consolidar-se fins al punt que la ciutat i el territori cregui en les possibilitats del premi, apostant decididament per la consolidació de l'espai i de la ciutat com a centre de creació contemporània.

Cartell «Salvando las distancias», de Telmo Moreno

Cartell publicitari de l'exposició «En Venda», de Manel Margalef

Espectadors contemplants l'obra de J. J. White, al tinglado 2 del Port de Tarragona

EL REFUGI DEL DESIG

Instal·lació «En venda» de Manel Margalef
Tinglado 2 del Moll de Costa del Port de Tarragona
// JOSÉ CARLOS SUÁREZ

Quan més de sis milions i mig d'espanyols entre 18 i 35 anys viuen a casa dels seus pares és normal que l'art, a partir del reconeixement de la interdependència art/vida i de la superació d'excloents i vells mites basats en l'equació art = bellesa, faci referència al problema de l'habitatge.

Sota el títol **En venda**, Manel Margalef ens presenta una instal·lació on l'arquitectura, entesa com l'art de projectar i construir edificis s'erigeix en pretext per a l'elaboració del seu discurs teoricartístic, en el qual s'aborda el concepte d'habitatge des del doble vessant urbanístic i social.

Amb aquest fi, s'apropia de models reals preexistents, utilitzats freqüentment en les estratègies de venda per constructores i promotores, en les quals la casa-model, també anomenada pis pilot, s'inscriu dins un espai expositiu (promocional) on es recreen uns contextos determinats. Models que en l'estructura recorden, per la seva artificialitat,

un parc temàtic, quan a la recreació de realitats es refereix. Evidenciant fins a quin punt la representació de la realitat se sobreposa a la realitat mateixa, convertint-se en real no allò que es pot reproduir sinó allò reproduït. Quelcom que ja havia teoritzat Jean Baudrillard quan va afirmar que no hi ha realitat, sinó simulacre de la realitat.

La prioritat dels símbols sobre les coses, es tradueix en el pervers mecanisme de la pròpia venda, doncs allò que se'ns vol vendre no és «un espai» concret que, per altra part, està clonat i, per tant, indiferenciat dels altres, i en el qual, encara que es compri sobre plànols, no es permet fer modificacions, sinó que se'ns ven «una idea». La venda d'un estil de vida, basat en conceptes tals com qualitat de vida, vistes privilegiades, accessos, serveis, seguretat, oci, etc., arguments extra arquitectònics tots ells, que són utilitzats com a reclam per a allò que realment és una venda de quimeres, amb la finalitat de sobrevalorar l'habitatge.

Espai com a refugi del desig, d'això ens parla la instal·lació de Margalef, que se'ns presenta inscrita al Tinglado 2 del Port de Tarragona, la qual cosa, sense dubte reforça l'al·lusió a l'accepció d'artifici

que el concepte de tinglado posseeix i que aquí adquireix ple significat. Una posta en escena presentada com un joc entre realitat i ficció, tal com fa l'art quan confronta representació i presentació, on arbres, plantes i mobiliari, conviuen amb gespa artificial i projeccions de paisatges.

Alhora ens proposa solucions habitacionals imaginatives i barates, d'aquí que no interessin, desenvolupades en 30 metres quadrats i basades en la utilització de mòduls-contenedors prefabricats de caràcter industrial, allò que podríem considerar com una extensió del concepte de ready-made duchampià, on l'estructura és dibuixada mitjançant bastides realitzades amb tubs metàl·lics a la manera com són utilitzades en la construcció.

La neutralitat i l'asèpsia que presideix el projecte es manifesta en una esquematització de l'espai on el mobiliari contribueix a reforçar la idea de prototip a l'hora que crea la sensació d'espai habitable, on la vertebració entorn un passadís central al·ludeix i ens remet a les grans superfícies, que l'utilitzen com a mecanisme de venda. Sense dubte una invitació perquè cadascú es munti el seu espai atenent a necessitats i gustos.

J. J. WHITE: TSUNAMI

// MÀRIUS DOMINGO

La intervenció de Jeffrey James White (Filadèlfia, USA, 1966) al Tinglado 1 del Port de Tarragona es basava en la reflexió prèvia i l'adequació a l'espai expositiu. Teles de gran format, on predomina el gest i els colors neutres en grans taques, amb alguns tocs de colors intensos, que es combinen amb peces sobtadament cromàtiques, que donaven al conjunt un caràcter orgànic que la il·luminació remarcava i ens feia pensar en un ésser omnipresent, canviant segons la perspectiva de l'observador. El dramatisme

de les teles i la magnitud de l'espai s'ajusten al títol proposat per l'exposició: **Tsunami**, que en japonès vol dir «onada que entra en el port» i que té per tots nosaltres un significat nou després de la catàstrofe natural que va originar milers de víctimes el dia de Sant Esteve de l'any 2004. L'onada simbòlica que ens proposa J. J. White actua com a element purificador davant la devastació que la natura imposa als intents de domini que l'home li ha marcat; així, mentre l'onada devastadora va tardar vuit hores en arribar a les costes, en qüestió de minuts es difonien per internet i missatges de mòbil les imatges de la destrucció, com si la tècnica humana guanyés

aparentment la partida a la natura.

J. J. White és un creador polifacètic, amb les idees molt clares, per a qui, segons paraules seves: «el valor de l'art és l'habilitat de portar l'espectador a un espai interior gairebé inabastable per tal de submergir-lo en la natura infinita de l'esperit humà» i, per fer-ho, cal que el creador, amb l'honestedat del seu treball, vagi un pas per davant nostre. El treball que White ens va presentar al Tinglado 1 va en aquesta direcció i suposa un salt considerable respecte les seves obres precedents, on la figura i la línia dibuixaven un espai molt més íntim, proper i silencios.

ACCIONS MÍNIMES URBANES BROSSIANES

// CÉSAR REGLERO

A Tarragona i dins de les Jornades de la Tardor Literària 06, es va fer un peculiar homenatge a Joan Brossa en forma d'Accions Mímines Urbanes Brossianes, organitzat conjuntament per La Pell del Llavi, el Taller del Sol i la Fundació Perruno Situacionista Lazlo Kovacs.

Les accions van tenir com a objectiu recrear l'esperit de Joan Brossa en allò que fa referència al seu caràcter multidisciplinar, màgic, imprevisible, ocult, esotèric, impossible i absurd. Sobretot comptant amb el seu caràcter transgressor i la seva marcada tendència a les escenificacions mínimes, moltes vegades zen.

Per comprendre el concepte que es pretenia treballar en les Accions Mímines podríem prendre

com a referència les definicions de Xavier Canals i dir que l'acció poètica neix de la poesia visual com una projecció i forma on es conjuminen diferents disciplines artístiques, amb tendència a un llenguatge universal, en la recerca de noves formes expressives, per concloure en l'acció poètica on es produeix un fenomen en el qual participen totes les arts i es connecta directament amb el públic que, unes vegades, participa i, unes altres, no. En tot cas és fonamental l'element insòlit i màgic que s'encén quan s'entra en contacte amb l'espectador.

En un 80% les accions es van realitzar en viu i en directe per tots els racons de Tarragona, però es va internacionalitzar el projecte, aprofitant els circuits del network i del mail art, perquè en qualsevol lloc del món es poguessin realitzar accions, enviar un reportatge fotogràfic d'aquestes accions i participar d'aquesta manera en la convocatòria, dins la galeria habilitada a www.boek861.com, que segueix

disponible per a tots aquells que tinguin curiositat pel tema. Allí podreu veure 320 accions realitzades de manera individual o col·lectiva per més de cent artistes, performers i poetes d'acció visual, metafòrica, conceptual i absurda.

imatge esquerra:
Acció Poètica de Manuel Calvarro titulada «Pelo de Galta»
i realitzada per a les Jornades Brossianes de Tarragona.

□ EXPOSICIONS DESTACADES 2006/2007

□ Hexàgon | Lluís Moret

Antic Ajuntament de Tarragona, desembre 06-gener 07

Lluís Moret ha exposat pintures recents entorn el lema «Hexàgon». Aquest artista madrileny ha viscut la major part de la seva vida entre Mèxic i Catalunya, concretament al Camp de Tarragona. La seva és una pintura gestual, abstracta, amb un gran interès pel color, formes de referència orgànica i una composició originada en el desenvolupament dels motius i l'ocupació de la superfície per expansió i superposició de capes. A «Hexàgons», el moviment de formes ve condicionat per una estructura geomètrica que ordena el quadre i queda aparent enmig del color, la textura i el tractament informal de la superfície.

□ Isabel Saludes | Art Loff. Reus, febrer

Isabel Saludes viu entre Barcelona i Alforja, el seu poble d'origen. Fa molts anys que no exposava individualment a les nostres comarques i ja era hora. Ara se'ns ha posat a l'abast la producció recent d'aquesta pintora experimentada i hàbil. Una referència mínima a la realitat, com ara una cadira, una taula, una flor, unes fruites només esbossades li serveixen per crear un espai, una atmosfera de color i llum que és l'autèntica protagonista del seu treball. Isabel Saludes s'esplaiava en la poesia de les coses senzilles i en la recerca de la bellesa. Un objectiu gairebé insòlit en aquesta era d'aures congelades i crues realitats.

«El blau s'amara de blau i es converteix en refugi». Acrílic sobre tela. 97x162 cm.

□ Adquisicions 2006 | Museu de Reus

Museu Salvador Vilaseca, desembre-febrer

A la Sala Reus s'han presentat les adquisicions corresponents al 2006, amb destí al fons patrimonial del futur Centre de Creació Contemporània Cal Massó. Les peces presentades són pintures d'Àlvar Calvet i Joan Casals, una composició fotogràfica de Vanessa Pey, una sèrie dibuixos de Leonardo Escoda i un vídeo d'Alfred Porres. Aquesta exposició ha estat el darrer acte de la programació d'art contemporani al Museu Salvador Vilaseca i, a partir d'aquesta primavera, obrirà el nou centre que s'espera que sigui un dinamitzador de les arts visuals a la ciutat i més enllà.

□ Nord del sud, sud del nord

Diversos artistes | Museu Comarcal del Montsià,

Amposta, desembre 2006-abril 2007

La qüestió de la perifèria és present i amb voluntat reafirmadora en la societat del sud del Principat, i també en el camp de l'art. Aquesta col·lectiva reuneix creadors de la generació més jove, amb el denominador comú de pertànyer i crear al territori del sud de Catalunya i el nord del País Valencià (Terres de l'Ebre, Matarranya i Maestrat). Amb la intenció de promoure noves centralitats, els artistes seleccionats han estat: Pili Lanau, Jordi Bosch, Dídac Alcoba, Rosa Curto, Jaume Vidal, David Curto, Ioli Valsells, Paz Buñuel, Anna Polo, Pep Sebastià, Jesús Geira, Jordi Castells, Jordi Balart, Assumpta Arasa i Alfred Porres.

□ Mas Iglesias | Museu i centre de fotografia i cinema. Inauguració: febrer, obert al públic.

Una gentada va respondre a la festa d'inauguració del Mas Iglesias restaurat i equipat o preequipat amb sales d'exposició, arxiu, filмотeca, laboratori de fotografia analògica i digital i sala d'actes. Una autèntica festa popular on van confluïr els fotògrafs aficionats de tota la vida, els amants de la fotografia artística o documentalista i els nous creadors que exploren noves vies conceptuals i tecnològiques de comunicació amb la imatge. Els més grans gaudien repassant la història gràfica de Reus, sentint-se'n protagonistes, els més joves ho feien contemplant el naixement d'un equipament que també mira al futur.

□ Humà | Ariana Ódena

Vestíbul dels Serveis Territorials de Cultura, febrer-març

Pintures i objectes que transmuten la seva categoria. Gruixudes capes de color, recorden textures naturals i objectualitzen les peces, presentades al costat d'ampliacions fotogràfiques d'elles mateixes. Alguns objectes són recoberts de pintura com una pell que representa i presenta l'objecte. L'artista escull elements d'ús quotidià, molts d'ells símbols de l'entorn femení, referits al cos, a la imatge i al que l'autora anomena «l'animalitat oprimida».

L'exposició als Serveis de Cultura de la Generalitat, forma part d'un programa per promoure els artistes joves, únic espai del nostre entorn amb aquest objectiu.

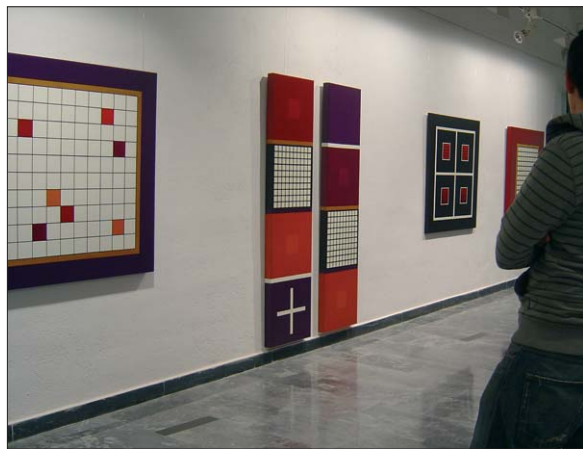

Art en procés | Albert Macaya

Antic Ajuntament de Tarragona, març

Albert Macaya ha concebut una exposició singular durant la qual ha convertit la sala en un taller obert, hi ha portat el material bàsic per a la seva obra: branques recuperades de la poda d'arbres. Ha afegit unes figures humanes fetes amb fulles seques, elaborades al taller sobre motlles i ha treballat la instal·lació de manera que qui ha tingut curiositat ha pogut veure com progressava el treball dia a dia, fins a concloure l'obra just per a la inauguració i la cloenda. Aquí sí que podem dir que el trajecte és el destí.

Geometria i color | Mercè Juvés

Galeria Antoni Pinyol. Reus, febrer-març

A la Galeria Antoni Pinyol ha exposat la pintora i galerista de Barcelona Mercè Juvés. Ha presentat una sèrie de pintures acríliques de perfecta i meticulosa elaboració. Formes geomètriques basades en el quadrat i la creu, jugant amb les formes pintades i les formes dels suports, quadrats o múltiples de quadrats, igualment importants. La combinatòria de colors contrastats, intensos i matisats és el segon element. Forma, color, abstracció i simbolisme en la contingència d'un treball mesurat, molt professional.

Càlida construcció, 1966-2007 | Jaume Rocamora

Biblioteca Sebastià Juan Arbó, Amposta, novembre 2006
 Museu de l'Ebre, Tortosa, gener-febrer 2007
 Museu d'Art Modern, Tarragona, febrer-maig 2007

1966 és el pretext per oferir una mirada retrospectiva de la trajectòria i de l'obra de Jaume Rocamora, des de la pintura expressionista inicial fins a la consolidació d'un llenguatge propi, d'arrel geomètricoconstructiva, amb una tècnica i uns materials que el defineixen: el collage amb cartrons.

Inventari: habitacions | Lídia Dalmau

Capella de St. Roc. Valls, desembre-febrer

L'habitació -indret propi on projectem el nostre jo- i la memòria -selecció de fets que recordem, descartant aquells que oblidem- són conceptes recurrents dins la trajectòria artística de la Lídia Dalmau. A inventari: habitacions els combina tots dos per convidar quaranta-cinc persones a descriure una de les estances on han dormit així com el record d'una experiència viscuda dins de la mateixa estança. Es tracta de compilar un arxiu de la memòria que sotmet a un acurat tractament, tant sonor com de classificació, per tal de produir un inventari rigorós en forma d'instal·lació sonora: la construcció d'una arquitectura imaginària, citant George Perec, composta per les cambres retratades oralment i habitada per les històries narrades del record.

Susurros en un agujero Rufino Mesa

Espai Ample. Barcelona, Març

L'escultor exposa a Barcelona un conjunt d'escultures de petit i mitjà format, fotografies i una instal·lació. El títol es refereix a obres en les quals ofereix a diferents persones un espai (forat o esclatxa a la natura o a peces escultòriques) on dipositar en un murmur: sentiments, queixes o desigs personals. Entorn aquesta sèrie ha seleccionat obres que hi tenen relació, com el grup de boques de bronze «No parlaré mai més», o peces amb una iconografia reiterada durant vint anys: els forats. Buits o plens, oberts o clausurats, integrats en peces objectuals, formant part d'accions a la natura o de performances.

Display. Mostra d'art al carrer | Diversos artistes

Tarragona, març 2006-abril 2007

Display és un projecte d'art urbà que pretén actuar en espais normalment afectats per manifestacions incíviques que malmeten les parets i el mobiliari urbà. L'objectiu és substituir aquest marc per un altre més creatiu que proporcioni un impacte visual positiu, una alternativa al vandalisme gràfic i un recurs de difusió per als joves creadors. Cinc plafons metàl·lics instal·lats en façanes de Tarragona han albergat un total de sis propostes d'intervenció efímera amb llenguatges representatius de la cultura urbana: disseny, pintura, fotografia i grafit.

En aquesta pàgina i sobre aquestes línies, fotomuntatge del projecte Display:
 Dreta: fragment de la postal corresponent a la proposta «Flow», del grup Pol·len
 Esquerra: detall d'una de les intervencions sobre planxa metàl·lica. Carrer Mendez Nuñez, Tarragona

□ MIRADA EXTERIOR

MOGUDA (ARTÍSTICA) MADRILENYA

// CÈLIA DEL DIEGO THOMAS

L'actualitat artística s'apropià, com cada any, de l'agenda madrilenya del mes de febrer entorn a la fira d'Art Contemporani amb vocació internacional: ARCO. I és que totes les galeries i institucions especialitzades, tant locals com nacionals, s'afanyen per concórrer a l'esdeveniment, no només dins els límits del recinte firal, sinó també planificant mostres en relació al programa oficial del certamen a les respectives seus a la ciutat per als dies que visiten Madrid prestigiosos professionals del sector.

Així, mentre Corea era el país convidat a l'edició d'ARCO'07 -una interessant aposta de la nova directora per obrir la fira al mercat asiàtic-; al Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía i a la Casa Encendida podíem visitar les instal·lacions dels coreans Kiwon Park i Kyuchul Ahn -ambdues, intervencions espacials que distorsionaven la percepció del visitant-, dotze joves artistes coreans mostraven el seu treball al Canal de Isabel II i, a la Fundación Telefónica es presentava la relació entre aquest país i Nam June Paik, un encertat homenatge, coincidint amb el primer aniversari de la seva mort,

que reflectia la influència de la filosofia Zen, el budisme o el xamanisme en peces tan cèlebres com *Buddha TV*. Aquesta mostra servia alhora d'introducció a la lliçó magistral sobre els orígens del vídeo en el mitjà artístic que es presentava al MNCARS -una estratègia intel·ligent per contextualitzar les obres primerenques de la col·lecció audiovisual del museu dins un marc conceptual que abastava des de la inspiració fluxus fins a la crítica de la televisió comercial-. Marina Abramovic és precisament una de les artistes d'aquesta primera generació de videoartistes, en el treball de la qual es podia aprofundir a l'exposició individual que li va brindar La Fábrica Galería.

D'altra banda, anualment s'organitzen una sèrie d'esdeveniments paral·lels a la fira, entre els quals no hi pot faltar, per usar un terme popular, una mena del *Salon des Refusés* amb la segona edició d'Art Madrid -un saló alternatiu que enguany duplicava espai i nombre de galeries participants i en el qual el vessant comercial esdevé el veritable protagonista, sense concessions a propostes culturals com les que ofereix la fira mare, encapçalades pel *Foro de Expertos en Arte Contemporáneo*-; així com tot d'iniciatives per donar a conèixer els artistes més emergents: en aquest sentit, cal destacar la quarta

edició de Madrid Abierto -un conjunt d'intervencions a l'espai urbà que, lluny d'aprofitar la possibilitat de realitzar un treball de proximitat amb el potencial públic del carrer, es limita a guarnir el centre de la ciutat per a l'ocasió-; el projecte *Doméstico* -que, aquest any, va abandonar el pis on habitualment s'allotjava per filtrar-se a molts més domicilis mitjançant l'emissió de deu programes radiofònics a Radio 3-, així com la mostra fruit de la convocatòria anual d'Obra Social Caja Madrid, *Generación 2007*, que va aprofitar l'avinentesa per convidar a La Casa Encendida l'arxiu londinenc de dossiers de joves artistes, *Pilot*.

A més a més, paral·lelament al programa cultural, i conscient de la importància de potenciar les relacions socials entre els assistents, l'organització d'ARCO els posa a disposició una àmplia agenda de recepcions, inauguracions i festes. D'aquesta manera, tant els pavellons i les sales d'exposició com l'oferta lúdica constitueixen el context des d'on aguaiten, latents, tot d'encontres i retrobaments -casuals o programats- que succeeixen fora de camp i que són els que confereixen a la fira madrilenya la categoria de cita anual ineludible per a artistes, crítics, galeristes i col·leccionistes del mercat espanyol.

□ ARCO: Feria Internacional de Arte Contemporáneo, Feria de Madrid/IFEMA: www.arco.ifema.es

□ Kyuchul Ahn. 49 habitaciones /Generación 2007/Pilot. La Casa Encendida: Kiwon Park. El peso de la ligereza/Primera generación. MNCARS:

www.museoreinasofia.es □ La generación post new age, Canal de Isabel II: www.mundimadrid.es

□ Nam June Paik y Corea, Fundación Telefónica: www.telefonica.es/fundación

□ Marina Abramovic. Balkan Erotic Epic, La Fábrica

Galería: www.lafabricagaleria.com

□ Art Madrid: Salón de Arte Moderno y Contemporáneo, Casa de Campo: www.art-madrid.com

□ Madrid Abierto: www.madridabierto.com

□ Doméstico en las ondas, Radio 3

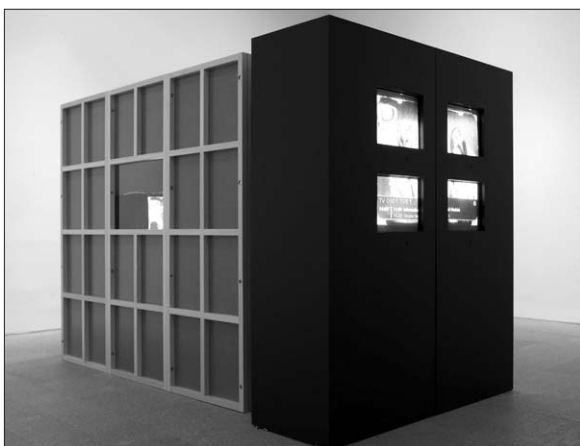
«Chamán» d'Eugenio Ampudia, presentat per Max Estrella a ARCO

«49 habitaciones» de Kyuchul Ahn, a La Casa Encendida

«Buddha» TV de Nam June Paik, a la Fundación Telefónica de Dirk Vollenbroich, a Madrid

«Between the lines» d'Antoni Muntadas, al MNCARS

«Cortocircuito» de Dirk Vollenbroich, a Madrid Abierto

«Bimbo sculptures» de Boris Hoppek, presentades per Marita Segovia a Art-Madrid

MIAMI O LA SATURACIÓ DEL MERCAT

// ÀLEX NOGUERAS

És ben sabut que per apreciar la magnitud d'alguna cosa, aquesta s'ha de poder contrastar amb una altra. D'Art Basel Miami Beach podem dir que és la millor fira americana si tenim en compte l'Armory Show, o Art Chicago. Però un altre fenomen a tenir en compte és la quantitat de fires «satèl·lit» que han anat sorgint al voltant d'Art Basel Miami Beach des de la seva primera edició. ABMB s'ha establert, als quatre anys de la seva inauguració, com una fira de referència per al continent americà, aglutinant els mercats de caràcter llatí i consolidant el nord-americà. El 2006, durant la primera setmana de desembre, Miami es va convertir en el centre del món de l'art, consolidant ABMB com a estrella indiscutible i assolint el rècord de ser la ciutat amb més fires d'art: més de deu.

De totes les fires paral·leles, la més consolidada és NADA Art Fair. Aquesta fira, organitzada per la New Art Dealers Alliance (NADA) també ha crescut proporcionalment a l'interès que la setmana de l'art de Miami ha generat en l'àmbit internacional. El primer any que es va fer NADA hi participaren unes

20 galeries, principalment americanes. El 2006, real·lotjada en uns antics estudis de cinema, NADA va aconseguir 80 galeries internacionals i un nombre de visitants que rondava els 20.000.

Amb moltes més sol·licituds de les que podria allotjar, sembla que ABMB delegui responsabilitats en les fires paral·leles que es converteixen en extremadament competitives i alhora complementàries en relació a l'oferta de mercat. D'aquesta manera, els joves artistes, més assequibles i més hot cal anar a buscar-los a NADA, Pulse o Scope. Els grans col·leccionistes visiten aquestes fires i les validen amb les seves compres. Entenent el mercat artístic com un mercat de prospecció i de cert risc, les fires paral·leles s'estableixen com una manera de descarregar ABMB d'un llast incòmode: el del sector no assentat ni validat per la maquinària de l'economia. En desterrar el factor de risc, ABMB s'estableix com una fira totalment consolidada, amb una oferta sòlida i sense grans sorpreses.

Potser és per això que Sam Keller, el director d'ABMB, potencia algunes d'aquestes fires satèl·lit, encoratjant els col·leccionistes a visitar-les i els galeristes que hi participen a esforçar-se per fer el salt cap a ABMB. L'amplitud del mercat dirigeix els col·leccionistes més joves i els més arriscats cap a

les fires alternatives, on el preu són més assequibles i els artistes menys assentats. En tot cas, donat el volum total de negoci, és ben clar que Keller va tenir una molt bona idea fent de Miami una cita obligatòria i convertint-lo en el lloc perfecte per engreixar la maquinària de l'art i passar uns dies agradables d'hivern.

Art Basel Miami Beach: www.artbasel.com
NADA Art Fair: www.newartdealers.org
Pulse Art Fair: www.pulse-art.com
Scope Art Fair: www.scope-art.com

Sota aquesta línia: «NADA Art fair». Miami, Ice Palace Film Studios

QUÈ SENTIS?

// ALBET MARTÍNEZ LÓPEZ AMOR

Les instal·lacions físico-sonores de *The Killing Machine*, al Macba, provoquen experiències sensorials poc usuals en un museu.

D'entre totes les exposicions presentades darrerament, *The Killing Machine* i *Altres Històries*, programada pel Macba, és una de les més estranyes i fascinants. Aparentment s'aparta de les temàtiques més corrents del present artístic. No hi ha activisme, ni recuperació de la memòria, ni cultura popular, ni rastreig territorial, ni reflexió entorn la política o els mitjans de comunicació. Però només aparentment, perquè aquest compendi de deu instal·lacions dels canadencs Janet Cardiff i George Bures Miller té una

mica de tot plegat. Això sí, tractat des d'una subjectivitat inesperadament potent que, a més, empra com a recurs un format intangible d'una força insospitada: el so.

Cada sala de la tercera planta del Macba ofereix una sorpresa íntima. Ens quedem amb dues de molt diferents per bé que comparteixen un mateix aire de fràgil malenconia. Primer, l'espectacular *Opera for a Small Room*: un cub de fusta dins del qual es reproduïx la hipotètica habitació d'un col·leccionista de discos d'òpera. Les finestres de la cambra converteixen l'espectador en voyeur compulsiu. No pot apartar la vista d'aquest espai reduït i barroc, els ulls se li van cap a tots els racons qui sap per quin hipnòtic efecte: és el joc de llums, potser?, les àries que no deixen de sonar?, la veu gravada del

narrador invisible? o quelcom més prosaic, com el minuciós treball tecnològic que s'intueix rere tot el muntatge?

Estranyesa i fascinació són presents, també, a *Road Trip*. Una projecció de diapositives que conté les veus dels dos artistes que comenten la millor manera d'ordenar les imatges. I nosaltres, allà al mig, intrusos en una escena íntima. L'obra de Cardiff i Bures Miller té una capacitat d'emboïllament molt propera a una representació a un teatre petit i fosc. Malgrat l'estètica dura o lletja o trista de la majoria d'instal·lacions. La clau, altra vegada, és el so. I és revel·lador que sigui a través del so que es recuperi una de les funcions més arcaiques de l'art: fer sentir.

Dreta:
Janet Cardiff — George Bures Miller
«The Dark Pool», 1995
Cortesia Galerie Barbara Weiss, Berlín

Esquerra:
Janet Cardiff — George Bures Miller
«The Paradise Institute», 2001
Cortesia de Janet Cardiff

□ L'ENTREVISTA i ESCRIT D'ARTISTA

ARNOLFINI

// FRANCESC PERRAMON

Obrir-se camí com artista no ha estat mai fàcil. Professionalitzar-se com a tal, a les comarques de Tarragona, és sempre una difícil utopia. Cada nova generació d'artistes es troba immersa en aquesta lluita. Cada vegada, però, les preocupacions i les estratègies per abordar-les són distintes. La història és sempre la mateixa, sempre diferent.

Mikel Morlas (1981) i loli Valsells (1976) formen Arnolfini des de fa un parell d'anys. La seva pàgina web (www.arnolfini.net) és un forma de conèixer el seu treball artístic. Aquest mes d'abril, la sala de l'Antic Ajuntament de Tarragona, acull la darrera proposta, en format d'instal·lació multimèdia, de loli Valsells.

Hem parlat amb tots dos al poble de Renau (Tarragonès), on acaben de traslladar-se. El mitjà digital, com a eina artística, ha centrat la nostra conversa.

Francesc: Jo verbalitzo: «em dic Francesc i sóc profe» i se suposa que m'he presentat; vosaltres què dieu? ¿Soy Mikel o loli y soy videoartista?

Ioli: Realment ens ho pregunten, clar, i tu mateix t'ho preguntes. Jo sempre dic que som free-lance de la imatge... perquè treballem moltes coses... com ara el vídeo o la fotografia. Realment és una cosa molt híbrida i no saps com anomenar-la.

F.- Quines idees us sorgeixen del treball en medi digital?

M.- Sobre todo lo inmaterial que llega a ser... esa es la fascinación. A parte de un equipo más o menos potente para trabajar, no necesitas grandes recursos, lo puedes difundir fácilmente en múltiples formatos.

I.- Però també és una sensació bastant ambivalent amb l'ordinador, jo com a mínim... Sí, perquè et soluciona moltíssimes coses, tens infinitat de possibilitats... però et pren molta energia. És molt addictiu... però molt! És el mitjà de l'excés per excel·lència. No acabes mai de provar i això enganxa.

M.- La relación con la máquina no depende de la máquina, depende de ti... a veces se te revela... Tú tienes que ser consciente de dónde encuentras tu equilibrio con la máquina.

I.- Un video és un procés... encara que tens un resultat que potser no és físic, el procés pot ser físic. Jo en els vídeos que faig sempre intento buscar un procés que em porta a fer alguna cosa com a més manual, que pot passar per pintura o per les pedres, per exemple... Gairebé sempre surten pedres als vídeos que faig.

F.- Sempre hi ha un moment en els vostres vídeos en què la màquina no funciona: apareix neu a la pantalla o la imatge es ratlla... evidentment no funciona perquè no voleu que funcioni...

I.- És l'error... jo crec que el vídeo és un llenguatge que s'ha construït molt a partir de l'error... és un recurs, un leitmotiv... en vídeo utilitzes la neu i altres sistemes d'error que formen el propi llenguatge...

M.- Yo creo que es un poco de reflexión sobre el medio... o también como recurso estético que utilizas sin saber demasiado porque...

I.- Y también por experimentar... tot l'art en general, però sobretot el vídeo et dóna molt per experimentar, com és una cosa que t'ofereix un resultat tan immediat...

F.- En totes les manifestacions del videoart el loop visual i sonor acostuma a ser un element essencial. Quina és la poesia del loop?

I.- La vida és un loop...

M.- ... es un mantra...

I.- Ara que estàvem traslladant-nos a Renau, el propietari d'aquesta casa, totes les vegades que el vam veure... sempre repetia el mateix...

M.- ... en el mismo tono: ¡Esto... es lo más tranquilo que hay... es lo más tranquilo que hay! Y lo veías un día y otro y siempre te decía lo mismo y en el mismo tono... allí había algo de esencia humana... ¡teníamos que haber hecho un video!

I.- Yo creo que la magia del loop es eso, es reventarlo... que a partir del loop et surti una altra historia.

M.- El loop es lo que te ayuda a centrarte. Te olvidas de la imagen en si, en el loop de video, para quedarte más con lo que hay de esencial en el mensaje de esa imagen. Si el loop es bueno y no gratuito, claro, acabas eliminando todo lo accesorio y te quedas como en un mantra... como en una melodía cíclica...

ESCRIT D'ARTISTA

// ALFRED PORRES PLA

El passat dia 30 de març va tenir lloc al Museu del Montsià d'Amposta la taula rodona "Situació de la producció i la difusió de les arts visuals al territori", que servia per clausurar l'exposició Nord del Sud / Sud del Nord. Malgrat circumscriure's al territori més immediat de les Terres de l'Ebre (entès com un territori-cruïlla que inclou poblacions situades administrativament a Catalunya, el País Valencià i l'Aragó), bona part de les problemàtiques sobre les que vam conversar aquell dia connecten el panorama artístic (trans)local més proper amb el context més ampli de la demarcació de Tarragona. Ubicats en aquest escenari, sembla clar quin és el punt calent que l'actualitat mediàtica i l'agenda política i cultural de les nostres terres assenyalen: la proliferació de projectes per a la creació de centres d'art contemporani a les principals ciutats de Tarragona. El tema té un abast i una complexitat que no em veig amb cor d'abordar des d'aquestes línies. Tanmateix, em ve al cap George Yúdice quan afirma que la cultura és un recurs. Però un recurs de qui, per a qui, en nom de qui. Sovint oblidem que les institucions (també les artístiques) tenen una història, una genealogia. Un fil que es teixeix a través de trames de poder i resistència, de pràctiques normatives i d'exclusions. El recurs de la cultura (potser també el de l'educació) produeix un desplaçament que objectiva els subjectes. Quan ens adrecem als visitants, als espectadors, als lectors, als alumnes, quan, en definitiva ens adrecem als consumidors del nostre producte cultural o educatiu, quin és l'espai que deixem per a les persones? Quines persones queden fora d'aquests espais? A principis dels anys 80, Carol Gilligan afirmava que tenir veu és ser humà però tenir alguna cosa a dir és ser una persona. Interrogar-me sobre la col·locació

de la meua veu en relació a la veu dels altres és potser el nexa del meu treball com a artista, com a investigador i com a professor. El següent text, encara que sigui per un instant i des d'una perspectiva molt particular (a mig camí entre el relat etnogràfic i la reflexió autobiogràfica), intenta situar el focus del debat en l'origen socioeconòmic i polític de qualsevol pràctica cultural, per fer visibles les circumstàncies quotidianes que contribueixen a la naturalització dels seus efectes.

TENIR VEU

Ara fa un any vaig ser a la Mykolas Žilinskas Art Gallery de Kaunas (Lituània) per presentar l'exposició To have a voice (Tenir veu). No gaire lluny d'allí hi havia el "Museu de les Deportacions i la Resistència", en memòria dels que van patir l'ocupació russa del règim d'Stalin entre els anys 1944 i 1954. La meua estada a la ciutat va ser breu, però una passejada matinal em va portar davant la porta d'aquell museu. La porta era tancada i vaig haver de trucar. Una senyora ja anciana em va rebre amb un gest i un somriure que em convidaven a entrar. Quan vam ser a dins, el museu encara era a les fosques. A les palpentes, la senyora que em guiava va encendre un petit llum elèctric, esgrogueït i tremolós, com si tot just acabés de despertar d'una llarga inactivitat. A poc a poc, un lleu tel de llum va caure sobre cadascuna de les coses que emplenaven la sala. Velles fotografies, peces de vestir, documents epistolars, eren alguns dels objectes que s'arranglaven rera unes vitrines que no podien amagar les marques d'un altre ús anterior (a mi em recordaven els prestatges de vidre d'una antiga botiga de queviures que hi havia prop de casa els meus pares). El silenci era tan espès i tou que ho impregnava tot amb una forta olor de resclosit. Amb un fil de veu, que travessava aquell silenci de vellut

sense malmetre'l, la senyora va començar a contar la seva història. Sense saber com, a través d'aquella llengua que desconeixia, la seva narració m'era comprensible. Els llargs anys viscuts com a deportada, la mort dels seus germans partisans, el retorn a casa, eren retalls d'una vida que, de cop i volta, il·luminava completament l'estança. Aquella experiència em trasbalsava: no podia ser en un museu, el relat era massa íntim, el to massa proper, l'emoció insostenible. Va ser més tard, quan ja era fora i la porta s'havia tancat rera meu, que ho vaig entendre. Mentre m'allunyava, aquella anciana senyora desaria un altre cop el seu àlbum familiar en el prestatge, apagaria el llum i tancaria amb dues voltes de clau la porta de casa seva.

Cada cop són més habituals les propostes museològiques sobre experiències de vida o d'història oral. Aquestes propostes, preocupades per donar veu als subjectes, són crítiques amb el paper tradicional dels museus com a espais on es colonitza la memòria. Però la senyora del meu relat ja en tenia de veu. No era el museu qui l'autoritzava sinó la seva pròpia experiència, la seva convicció de ser testimoni i el seu compromís amb una memòria col·lectiva que reconstruïa a partir dels seus records personals. Com afirmava Carol Gilligan, parlar depèn d'escoltar i ser escoltat: donar veu és encara un acte colonial, mentre que tenir veu és un acte intensament relacional.

Edmond Jabès escrivia que substituir-te per l'altre, en la seva felicitat o en la seva dissort, és abraçar el seu relat, el relat que et conta (a tu, de tu). La veu que creua aquest relat no ha estat mai la veu llunyana d'una senyora anciana de Kaunas perquè, com conclou Jabès, un relat mai no et revelarà la seva felicitat o la seva desgràcia sinó la teua. Ara aquesta veu escrita, que segurament ja fa temps que va deixar de ser la meua, potser esdevindrà familiar per a tu, que em llegeixes, que et llegeixes.

En aquesta pàgina (d'esquerra a dreta):
Entrada al Museu de les Deportacions i la Resistència de Kaunas
Imatge corresponent a la vídeo projecció «Bush», 2006
Pàgina esquerra:
Fotografia de la sèrie creada expressament per a il·lustrar la secció «Tema de fons»

INICIATIVA: QUAN LA PERIFÈRIA ESDEVÉ CENTRE

La creació de centres d'art contemporani ha estat una constant en aquests darrers anys arreu de l'estat. Tothom sap la seva importància des del punt de vista cultural i polític. Són un índex evident de la contemporaneïtat. Normalment aquests centres neixen a les ciutats, a les que han ajudat a situar en el mapa, és a dir que les han fet visibles, condició essencial en els temps que vivim. A les nostres comarques i concretament a la ciutat de Tarragona hem viscut en els darrers temps una lluita per a la creació d'un centre d'aquest tipus, però els esforços no han donat resultats davant de la inoperància d'una gran part dels nostres polítics. Resulta, per tant, singular i, perquè no dir-ho, exemplar, la creació de Priorat Centre d'Art, ubicat a les Casa de les Mines de Bellmunt del Priorat, com a fruit de la iniciativa i la tenacitat de dos artistes, que fa ja bastants anys són uns activistes culturals àmpliament coneguts a les comarques de Tarragona i en el món de l'art a Catalunya: Francesc Vidal i Montserrat Cortadellas. La trajectòria d'aquests dos creadors en aquest sentit és molt àmplia i diversa, però al que ens referim aquí és al mencionat centre que va

néixer a l'estiu del 2006. Sota el «paraigües» d'Associació Comisariat es varen ubicar provisionalment en uns espais cedits pel Museu de les Mines de Bellmunt i amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya han dut a terme una extensa programació que inclou exposicions, cinema, vídeos, concerts, recitals, tota mena de propostes experimentals, publicacions, tallers, etc. Entre les activitats assenyalam: el vídeo de Marcelo Expósito: «Octubre en el norte, Temporal del Noroeste», la mostra d'escultures d'Antoni Mas, la de fotografies de Jordi Fosch, els concerts de Don Simón i Telefunken, o el de l'Enfance Rouge. etc. Totes aquestes activitats responen a tres línies d'actuació: difusió, producció i recerca, sempre tenint en compte el territori i les seves circumstàncies. Circumstàncies que vénen determinades per la seva ubicació: un lloc rural, amb un públic no acostumat a veure aquest tipus de manifestacions. En aquest sentit el caràcter pedagògic és un vessant molt important del projecte; aspecte aquest, en el qual la Montserrat Cortadellas ha desenvolupat una reconeguda labor.

Cal destacar la relació que han establert amb altres projectes similars com Idensitat, que treballen sobre el territori, ampliant no només l'àmbit d'acció, sinó la difusió i la projecció del centre. Aquests darrers objectius se sintetitzen en la seva pàgina web en la que donen àmplia informació de la seva programació.

Hem de fer constar que malgrat la destacada i valuosa activitat que han dut a terme i el reconeixement que han tingut arreu de Catalunya, en aquest moment hi ha una situació que poden denominar d'irregular. A la premsa local s'ha anunciat la creació d'un hotel de luxe a la Casa de les Mines. D'això, els integrants de l'Associació Comisariat no n'han tingut cap notícia. Només saben que el seu projecte és incompatible amb un centre d'aquest tipus. L'Ajuntament deu saber molt bé el que fa i l'interès que té pel desenvolupament cultural de la seva comarca. De moment i malgrat la situació el projecte no s'atura, tot al contrari. Ara enceten la seva línia editorial amb una serigrafia, «Les mines», obra de Lluís Juncosa.

// ANTONIO SALCEDO

Inauguració a Bellmunt del Priorat

Concert de Don Simon y Telefunken a Bellmunt del Priorat, acompanyats del poeta Enric Casasses

Imatge de la instal·lació de l'Enfant Rouge

EDITORIAL

Artiga ha nascut per fer difusió de la creació i el pensament contemporani a les comarques de Tarragona. Plural i oberta, intenta convertir-se en un lloc de reflexió, de crítica i de portaveu dels creadors, de les galeries, dels museus i dels centres d'art. Treballem des del nostre territori, sense imposar-nos cap límit, ni geogràfic, ni conceptual.

Ens interessa i ens preocupa tot el que es mou al voltant del fet creatiu dins de les arts visuals.

No oblidem les limitacions que qualsevol revista d'art o de cultura té al nostre país i, en particular, quan no té cap caràcter comercial i sorgeix fora dels «centres». Conscients d'aquesta realitat sortim amb humilitat, sense pretensió, però plens d'entusiasme i amb l'objectiu de ser rigorosos i lliures.

Volem deixar constància dels esdeveniments més destacats que es produeixen a les nostres comarques, al mateix temps que podem ser una palestra pels temes, situacions o problemes culturals d'actualitat. Volem donar cabuda als artistes, als galeristes, als promotors, als directors de museus, en síntesi, a tot el que conforma el ventall de la creació en relació al moment que vivim i amb el compromís de ser un reflex del que succeeix.

Patrocinen

DIPUTACIÓ DE
TARRAGONA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Produeix

ARTIGA

Crèdits

Direcció: Assumpta Rosés
Consell de redacció: Celia del Diego, Ivan Favà, Assumpta Rosés i Antonio Salcedo
Correcció de textos: Agnès Toda
Disseny i maquetació: Alexandre Ayxendri
Imprimeix: El Punt (Girona)